

Hørings svar fra interreligiøs dialoggruppe om gravferd og gravferdsritualer

Forslag til endringer i gravferdsforskriften

Oslo 25. oktober 2012

Medlemmene av den interreligiøse dialoggruppen om gravferd og gravferdsritualer kjennetegnes først og fremst ved at de er personer med interesse for spørsmål knyttet til gravferd og gravferdsritualer. Noen har i tillegg hatt formell oppnevning, andre har rapportert om gruppens arbeid til eget medlemsamfunn og andre igjen står utenfor de registrerte tros- eller livssynssamfunnene.

Gruppen har hatt sine møter gjennom de siste 2 år med tema knyttet til de ulike tradisjoner innenfor gruppen og om hvordan disse tradisjonenes gravferdsritualer ivaretas innenfor det norske samfunn.

Følgende personer stiller seg bak gruppens hørings svar:

- Lynn C. Feinberg (*rabbiner, sjelesørger og representant for jøder utenfor Det Mosaiske Trossamfund*)
- Marit Kromberg (*sekretær i kvekersamfunnet*)
- Stian Eriksen (*ritualleder, Holistisk Forbund*)
- Anne Borgen (*sogneprest i Den norske kirke og oppnevnt av Oslo domprost til arbeidet i interreligiøs dialoggruppe om gravferdsspørsmål*)
- Steinar Ims (*dialogprest i Kirkelig dialogsenter, Den norske kirke*)

I tillegg har de følgende bidratt til utforming av høringsnotatet uten å kunne gi sin endelige tilslutning til ordlyden (grunnet reise i perioden i områder som umuliggjør daglig e-postkontakt):

- Karen Hagen Liste/Ani Könchog (*sjelesørger og psykolog, medlem av Karma Thashi Ling buddhistsamfunn*)
- Gee Kanoknapat Suksong (*medlem av Den Thailandske Buddhistforening*)

Gruppen har i forbindelse med forslaget til endringer i gravferdsforskriften kommet frem til følgende konsensusuttalelse:

Gruppen er for det første svært glad for det den opplever som forbedringer i forskriften på bakgrunn av hensynet til tros- og livssynsminoriteter.

Gruppen har identifisert to hovedområder den vil uttale seg om:

1. Gruppen vil for det første peke på noen prinsipielle sider ved loven og forskriften den opplever som problematiske.

- Med stat-kirke forliket som ble endelig vedtatt 21. mai 2012 opplever gruppen at lovverk og forskrifter knyttet til gravferd er et område som blir "hengende" etter i forhold til konsekvensene av forliket.
- Forskriften av 1997 legger forvaltning av kirkegårder til fellesrådene og faglig klageinstans til bispedømmerådene. Det er mange grunner til at denne ordningen ble valgt, men det er bare blitt tydeligere med årene at dette er en underlig og arkaisk ordning som bør endres. Gravplassene skal være tilrettelagt med et universelt preg. De skal mao. være tilpasset alle i det norske samfunn uavhengig av tros- eller livssynstilknytning eller også mangel på tilknytning til slike overhodet. Da er det rart at fellesråd og bispedømmeråd innenfor Den norske kirke fremdeles står ansvarlig for drift og faglig instans. Særlig tydelig blir dette i storbyer som f.eks. Oslo.

Når situasjonen likefullt er som den er med det lovverket og de forskrifter vi har i dag ønsker gruppen å vektlegge følgende:

- Når saker som vedrører medlemmer av andre tros- og livssynssamfunn kommer opp skal representanter for tros- og livssynssamfunn (ref. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn) konsulteres, eller også de enkeltpersoner det gjelder. Dette gjelder både i forhold til unntak i enkeltsaker og i forhold til fravikelse av forskriften gjennom generelle bestemmelser.
- Gruppen vil understreke at lovverket pålegger årlige møter med tros- og livssynssamfunnene. Dette skal overholdes av de instanser som forvalter gravplassene og kan gi grunnlag for gode samarbeidsrelasjoner mellom forvaltere av gravplassene og de ulike tros- og livssynssamfunnene. Det vil også kunne være med på å gi positive effekter gjennom økt kunnskap om de ulike tradisjoners gravferdstradisjoner og -ritualer i de ulike instanser, gjensidig mellom tros- og livssynssamfunnene og i samfunnet generelt.

2. Gruppen ønsker å fremheve to praktiske problemstillinger som det i større grad bør tas høyde for i forslaget til endring i forskriften, og særlig med tanke på eventuelt nytt lovverk og nye forskrifter.

Dette er problemstillinger som kanskje ikke vedrører mange i dag, men som kommer til å bli stadig mer aktuelt:

- Hensynet til minoriteter innenfor tros- og livssynsminoritetene og mennesker som har trostilhørighet utenfor de etablerte/registrerte tros- og livssynssamfunnene.
Forvaltere av gravplassene har av naturlige grunner lett for å forholde seg til etablerte tros- og livssynssamfunn. Ordlyden i forskriften (og i de foreslåtte endringer av forskriften) kan lett tolkes i retning av å gjelde de etablerte/registrerte tros- og livssynsminoriteter. Men det finnes enkeltmennesker og små grupper av mennesker som av ulike grunner ikke kan eller vil gå gjennom etablerte tros- og livssynssamfunn i forhold til gravleggelse. Det kreves særlig hensyn til disse menneskene, og det kreves også særlig kompetanse og bevissthet om at slike hensyn må tas hos forvaltere og

klageinstanser.

- I stadig større grad vil det være aktuelt med "flerreligiøse" gravsteder innenfor én familie. Dette kan kreve særlige ordninger. Et eksempel kan være familier med både kristne og jødiske medlemmer. Disse familiene må kunne få unntak fra 60 års grensen på familiegravsted. Det vil sikre kravene til et jødisk gravsted samtidig som det vil sikre at kristne medlemmer av familien kan gravlegges samme sted som de jødiske familiemedlemmene.

Olaf Ryes plass 7, Oslo, 25. oktober 2012